

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izda vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoľ, katovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Cenjenim naročnikom.

Zopet je pred durmi novo leto, ko bo treba obnoviti za leto 1911 naročnino na „Slovenskega Gospodarja“. Ker je ob novem letu v tiskarni silno veliko dela, zato smo že zadnji številki priložili položnice, da spravimo s tem delo naprej. Prosimo pa cenjene naročnike, da bi nam poslali naročnino za leto 1911 že pred novim letom, kolikor jim je to mogoče. Po praznikih namreč in po novem letu se nam delo v upravništvu grozno kupiči, da ga mnogokrat pri najboljši volji ni mogoče sproti opravljati. Le pomislite, če nam 10.000 do 12.000 naročnikov pošlje v par dneh naročnino, koliko da to vpisovanja! Ako pa se začne naročnina pošiljati že v drugi polovici decembra, se vpisovanje poslanega denarja lepše razdeli in bolj mirno izvrši, kakor če pride po 500 do 800 naročnikov naenkrat. Zatorej prosimo še enkrat, da se začne pošiljati naročnino prej ko mogoče.

Denar se naj pošilja po položnici, ki naj se natančno izpolni. Ime se naj razločno piše, ravno tako tudi pošta. Stari naročniki naj zapišejo na položnico nad besedami „Položnica“ besede: **Star naročnik**; novi naročniki pa naj na istem mestu napišejo besede: **Nov naročnik**. Ravno tako se naj zapiše na nakaznico „nov“ ali „star“, če pošlje kdo denar po nakaznici. S tem nam prihranijo naročniki mnogo, mnogo časa. Torej ne pozabiti!! „Slovenski Gospodar“ bo stal s prilogo „Gospodarske Novice“, kakor do zdaj 4 krona na leto.

Vse dosedanje naročnike prosimo, da nam ostane zvesti. Vsak naj skuša pridobiti še vsaj enega novega naročnika! Uredniki pa bodo posvetili listu vso skrb, da bo res zanimiv in zabaven. Posebno bo delal urednik „Gospodarskih Novic“ na to, da bo ta prepotreben list za našega kmeta prinašal mnogo koristnega in poučnega berila!

Zdaj torej vrši semišljeniki, na agitacijo, da bo naš list v kratkem v vsaki poštini slovenski hiši!

Uredništvo in upravništvo.

Slovenci! Slovenke! Pridobivajte nove naročnike za Slov. Gospodar.

PODLISTEK.

+ Opat Jan. Krst. Epalle.

(Spominke črtice. Navisal J. Krst. Cerjak.)

„Gotovo vam bo dal dočakati ljubi Bog posvečenje nove lurske cerkve, ker toliko storite za njo.“ „Daj Bog.“ je vzdihnil pobožni opat ter proseče pogledal proti nebu. Bila je pač srčna želja rajnega opata Epalle, doživeti posvečenje nove cerkve v Rajhenburgu. Pa nisem slutil, da bi bil ta pogovor v Paray-le-Monialu, kjer se je blagoslovila Sreča Jezusovega podoba za novo cerkev v Rajhenburgu, zadnji med nami. Opat Epalle se je podal nato v samostan Dumb na Francoskem, okrepiti si svoje zdravje z mirnim počitkom. A mesec pozneje je došla od tam pretresljiva vest, da je umrl dne 27. oktobra.

Dasi pozno radi pomanjkanja časa, upam vendar, da ustrežem marsikateremu čitatelju „Slov. Gospodarja“, ako o rajnem blagem redovniku-trapistu napišem nekaj vrstic.

Porodil se je opat Epalle v Marlu na Francoskem dne 20. majnika 1848. Njegova rojstna hiša je jako ugledna in krščanska. Mnogo odličnih duhovnikov, redovnikov in redevnic je izšlo iz nje. Izmed njegovih dveh stricov je bil Janez Epalle titularni škof Sionski na Salomonskih otokih v Oceaniji ter ondi umrl leta 1846 mučeniške smrti; Jernej Epalle pa je bil asistent pri očetih Maristih v Lionu. Eden izmed njegovih nečakov, o. Piacid Epalle je sedaj naslednik pokojnika, opat v Rajhenburgu; drugi, Janez Epalle, misijonar na Kitajskem, in tretji je umrl lani kot trapist-brat v Rajhenburgu. Tri nečakinje rajnega opata pa delujejo kot redovnice v raznih samostanih.

Bienertovo ministrstvo odstopilo.

Ministrstvo, ki je padlo te dni na parlamentarnem bojišču, ni bilo nikdar prav močno in sposobno za življenje. Življenska moč vsake avstrijske vlade je in mora biti pravičnost proti vsem narodnostim, ki živijo skupno pod žezlom habsburške vladarske hiše. „Justitia fundamentum regnorum“ (pravičnost podlaga kraljestev), stoji z velikimi črkami zapisano nad glavnim vhomod v dunajski cesarski dvor.

Baron Bienert se je sicer dostikrat vozil mimo teh dvorskih vrat, pa je pozabil brati ta napis, in če ga je kdaj prebral, pa ga ni docela razumel.

Prvikrat je prišel za baronom Beckom, ki je bil vsaj nekoliko pravičen slovanskim narodnostim in tudi Slovence, katere je prav dobro poznal, ker ima v Savinjski dolini svoje posestvo ter je dostikrat prebival med Slovenci. Bienert pa je nemški birokrat, ki pozna samo svoj nemški narod, druge narodnosti pa samo iz pisarne, kakor mu poročajo razni, po večini nemški visoki uradniki. Zato tudi nikdar ni imel pravega smisla za slovenske zahteve, in naj so te bile še tako opravičene.

Posledica tega je bila, da so Slovani, posebno Čehi in Slovenci, takoj stopili proti Bienertovemu kabinetu v opozicijo, ki se je še poostrila, ko je Bienert po odpustu prvega svojega ministrstva sestavil drugo, ki je bilo sedaj prisiljeno, dati cesarju ostavko, ki jo je cesar tudi sprejel.

Slovenci moramo le z zadovoljstvom beležiti pade vlade, ki je sicer vedno naglašala na vsa usta, da ravna vselej po avstrijskem načelu, pa je bila vse-skozi prepojena z nemškim duhom. Sicer je porabil Bienert vsako priliko, da je izjavil, da ne trpi nobenega upliva nobenih političnih strank na upravo, v resnici pa je samo slovanski upliv potisnil v ozadje, nemška nestrpnost in zagrizenost pa se je pod njim veliko dalje in hujše razpasla nego kdaj poprej.

Bienertovo ministrstvo ni nikdar zmoglo v sebi toliko moči, da bi se dvignilo zoper kruto svobodo nemških Volksratov. Surovo pest teh nemških zagrizencev in kovarjev čutimo osobito mi Slovenci. Sebe imajo za nekaj višji narod, Slovence pa za neko suženjsko pleme, kateremu se pošiljajo nemški sodniki, nemški uradniki na davkarajah, na pošti, na železnici, nemški politični uradniki, nemški ali nemškutar-

Zapustivši deško semenišče v Alisu pri Lionu je stopil pokojni opat dne 13. oktobra 1869 v samostan trapistov v Dumbu. Njegovi predstojniki so takoj v začetku obhodovali njegovo milo, ljubeznivo, modro in pobožno vedenje, vsem pa se je prikupil mladi menih. V mašnika je bil posvečen dne 19. sušca 1878. V oktobru leta 1880. je pa bil od francoske brezverske vlade izgnan iz dežele. Preselil se je nato z drugimi izgnanimi trapisti v Rajhenburg, kjer si je ustanovil leta 1881. na novo trapistovski samostan Marije Rešiteljice. Nakupil se je namreč v ta namen nad trgov krasne ležeči grad barona Kristjana Filipa Eseebeck z vsemi obsežnimi posestvi. Na tem novem mestu je rajni opat deloval izprva ponižno pod vodstvom prvega priorja Bernarda Sirvain, sedanjega opata v zopet oživljenem samostanu, v Dumbu na Francoskem. Leta 1885 pa je postal sam prior, in 10. septembra 1891 opat. Tako je prišlo vodstvo trapistovskega samostana v kaj modre roke. Čudovito naglo se je namnožilo število menihov, katerih šteje samostan danes 80. Očividno je, da naraščaj ni mogel prihajati iz daljne Francije v obilni meri, a pristopali so v tem večjem številu Slovenci. Danes je le slaba četrtnina Francozov v samostanu, ostali so skoro sami Slovenci.

In Slovenci so radi prihajali v samostan, ko so videli, da jih ljubi opat po očetovski. In res jih je ljubil in večkrat govoril o njih, da so ponižni, ubogljivi, pobožni.

Tudi v gmočnem oziru je pod njegovim vodstvom opatija v Rajhenburgu čudovito napredovala. S pomočjo meniha Gabriela, ki ni imel zato slovesnih obljub, da je lahko razpolagal s svojim obilnim premoženjem, a je živel sicer strogo in sveto po redovnih pravilih, se je nakupilo mnogo sveta za samostan, pozidala elektrarna, tovarna za čokolado in gospodarsko poslopje, ki je stalo samo 80.000 K. V novejšem

ski učitelji. In Bienert, ki je baje vladal po avstrijskem načinu, je vse to mirno gledal in ni ganil niti z mezincem, da bi svoje „avstrijsko“ načelo uveljavil proti najhujši nemški zagrizenosti. Priliko za to bi bil imel pri vsakem uradniškem imenovanju na slovenskem Štajerskem in Koroškem.

Značilno je za nekdanjo Bienertovo vlado dejstvo, da so bili naši krščansko-narodni poslanci prisiljeni na Dunaju in v Graecu prijeti za obstrukcijsko orožje. Na Dunaju je dalo povod ministrstvo samo, ker je postavilo v proračun stroške za italijansko vseučilišče: za vseučiliščne zahteve Slovencev, ki nas je mnogo več kot Italijanov, pa je imelo trdovratno gluha ušesa. Tudi na graških razmerah zadeva vlado sokrivda, ker je nekako z viška prezirala celo stvar, češ, gre se samo za Slovence, in ti se morajo seveda brezpogojno udati predrzemu vsenemštvu na milost in nemilost.

Kakor ni imela nekdanja vlada smisla za uveljavljanje narodne enakopravnosti, tako tudi v gospodarskem oziru ni znala pravično postopati proti vsem stanovom. Posebno kmečki stan se mora pritoževati, da je vlada dajala vedno prednost meščanskim stanovom, posebno industriji in veletrgovini, pred kmečkimi interesi, kar spričujejo pogodbe z zunanjimi državami, in grda zoper kmeta naperjena draginjska gonja, ki se je končala z dovoljenjem uvoza argentinskega mesa v Avstrijo.

In sedaj je Bienertova vlada šla v pokoj, ki ga je že davno zaslužila ne toliko s svojim delom, kakor s tem, česar ni storila, pa bi bila morala storiti. Kde bi prišel za Bienertom, se že ne ve, morda Bienert sam, ki bi dobil nalogo, sestaviti novo ministrstvo, kajpada boljše, nego je bilo prejšnje. Vsekako pa naš narod mirno gleda v bodočnost, ker popolnoma zaupa svojim poslancem, o katerih je prepričan, da bodo v vsakem položaju branili naše narodne in gospodarske koristi.

Nemščina osrečevalka ljudstva.

(Naši mladini v promislek napisal ravno slovenski fra.)

Velikokrat se sliši, kako ljudje tarnajo, da so ubogi le zategadelj, ker nemški ne znajo govoriti. Jaz pa poznam takih ljudi, ki znajo nemško govoriti veliko bolje, kakor pa pošteno živeti, da se jim vsled tega prav slabo godi.

Času se je pozidala tudi tovarna za opeko s tako imenovano okrožno pečjo. Francoski list Echo de Fourvier piše dne 5. novembra t. l.: „Opatija Marije Rešiteljice v Rajhenburgu mora biti hvaležna za prosep, ki ga je dosegla v duševnem in gmočnem oziru, nič manj močrosti in tako očetovski dobrotljivosti svojega častitega očeta opata, kakor velikodušni radodarnosti, pobožnosti in svetosti brata Gabriela.“ — Navadno so ustanovniki redov in samostanov svetniki. Zato tolik božji blagoslov nad njihovim delovanjem. In sveto, bogoljubno je bilo življenje prvega opata Epalla, zato je Bog blagoslavljaj v tako obilni meri njegovo delo. Bil je radi svojega redovniškega stanu pregan iz svoje domovine, a vse je prenašal potrpežljivo. Zlasti pa je bila znana njegova velika radodarnost in ljubezen do ubožcev. Nihče ni potrkal zastoj na samostanska vrata, radodarna roka opatova mu je bila vedno odprta. Zlasti veliko vedo povedati o njegovih dobrotljivosti domači ubožci in šolska mladina. Ni čuda, da si je tako dobro srce pridobilo sreča vseh. Domača občina ga je imenovala častnim občanom, gasilno društvo častnim stotnikom. In še dalje so postali pozorni na blagega moža: mil. knezoškof ga imenuje svojim konzistorijalnim svetnikom, presviti cesar pa oficirjem Franc Jožefovega reda in okinca njegove prsi z zlatim križcem. Prav tako, zlati križ na zlato srce.

Opat Epalle je bil kot rojen Francoz skraja mnenja mnogih francoskih duhovnikov: češ, duhovnik naj se ne vtiča v politiko. Toda modri mož je izprevidel, da je dandanes duhovnik poklican pečati se s politiko, ker se tudi politika peča z vero. Zato je pri zadnjih državnozbornih volitvah šel na volišče z vsemi, ki so imeli volilno pravico. Krasen je bil prizor, ko je korakal častiljivo opat na čelu svojih 34 menihov-volilcev z rožnim vencem v rokah. V dolgi vrsti mu sledijo drug za drugim njegovi redovniki,

